(Образецът е одобрен
от **Съвета за административната реформа** на 03 септември 2020 г.)

2025

[redacted]

Януари-Февруари 2025 г.

# Съдържание

Съдържание ..... 2
1. Описание на проблема ..... 4
2. Заинтересовани страни ..... 8
3. Цели ..... 9
4. Варианти на действие ..... 11
5. Анализ на въздействията ..... 12
5.1. Определяне на икономическите, социални и екологични въздействия 12
5.2. Качествена оценка на по-значимите въздействия и специфичните им аспекти ..... 18
5.3. Количествена оценка на най-значимите въздействия и на специфичните им аспекти ..... 21
5.4. Административна тежест ..... 21
5.5. Оценка на въздействието върху малките и средните предприятия (МСП - тест) ..... 22
5.6. Описание на разходите и ползите върху заинтересованите страни . 22
6. Сравняване на вариантите ..... 25
6.1. Сравняване на ключовите положителни и отрицателни въздействия на всеки вариант ..... 26
6.2. Сравняване на изследваните варианти ..... 27
6.3. Класиране на вариантите и идентифициране на препоръчителен вариант ..... 28
7. Препоръчителен вариант ..... 28
8. Обществени консултации ..... 31
9. Последваща оценка на въздействието ..... 31
10. Източници ..... 31
11. Приложения ..... 32

## Списък на използваните съкращения

| Съкращение | Пълно наименование |
|---|---|
| Директива (ЕС) 2022/2557 (Директивата) | ДИРЕКТИВА (ЕС) 2022/2557 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 14 декември 2022 година за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета |
| ЕК | Европейска комисия |
| ЕКИ | Европейски критични инфраструктури |
| ЕС | Европейски съюз |
| КИ | Критична инфраструктура |
| МСП | Малки и средни предприятия |

## Списък на таблиците

| Таблица № | Заглавие/описание на таблицата |
|---|---|
| Таблица 1 | Въздействия на Вариант 2 „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в различни закони и подзаконови актове по секторен признак“ |
| Таблица 2 | Въздействия на Вариант 3 „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в нов специален закон – Закон за устойчивост на критичните субекти“ |
| Таблица 3 | Описание на негативните (разходите) и положителните (ползите) въздействия за всяка от заинтересованите страни |
| Таблица 4 | Ключови положителни и отрицателни въздействия |
| Таблица 5 | Сравняване на изследваните варианти |

# 1. Описание на проблема

Предоставянето на основни услуги с използването на критични инфраструктури, които са в основата на жизненоважни обществени функции или икономически дейности в Европейския съюз (Съюза, ЕС), изисква тези услуги да се предоставят надеждно, което означава, че съответните оператори трябва да бъдат устойчиви на настоящи и очаквани бъдещи рискове (като например: природни бедствия; хибридни действия; тероризъм; вътрешни инциденти; извънредни ситуации, свързани с общественото здраве, или аварии).

Освен че застрашават гладкото функциониране на вътрешния пазар, смущенията, особено тези с трансгранични и потенциално общоевропейски последици, може да имат сериозни отрицателни последици за гражданите, предприятията, правителствата и околната среда. На индивидуално равнище смущенията може да засегнат способността на европейските граждани да пътуват свободно, да работят и да ползват основни обществени услуги като здравеопазването. В много случаи тези и други основни услуги от ежедневието се предоставят от тясно взаимосвързани мрежи от европейски предприятия; прекъсването на дейността на предприятие от даден сектор може да има каскадно въздействие върху много други икономически сектори. И накрая, смущения като например големи сривове в електрозахранването и сериозни транспортни произшествия могат да подкопаят сигурността и обществената безопасност, като предизвикат несигурност и подкопаят доверието в критичните субекти, както и в органите, отговорни за техния надзор и за безопасността и сигурността на населението.

Съществуващата национална уредба не е нито напълно пригодна за целта, нито ориентирана към бъдещето.

Проектът на Закон за устойчивост на критичните субекти (по нататък в текста „Законопроектът“) има за цел да транспонира в българското законодателство Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 година за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета.

Директива 2008/114/ЕО на Съвета от 8 декември 2008 г. относно установяването и означаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита предвижда процедура за означаване на европейски критични инфраструктури в секторите на енергетиката и на транспорта, чието нарушаване или унищожаване би довело до значителни трансгранични последици за две или повече държави членки. Посочената директива е съсредоточена изключително върху защитата на такива инфраструктури. При оценката на Директива 2008/114/ЕО

(SWD(2019) 308), извършена по инициатива на Европейската комисия през 2019 г., беше установено, че поради все по-взаимосвързания и трансграничен характер на дейностите, при които се използват критични инфраструктури, защитните мерки, свързани само с отделни активи, не са достатъчни, за да се предотврати възникването на всякакви смущения.

**Идентифициран е следният проблем:**

**Проблем 1: Въпреки предприетите досега мерки на европейско и национално равнище, насочени към повишаване на устойчивостта на критичната инфраструктура, субектите, които експлоатират критични инфраструктури не винаги са достатъчно подготвени да се справят с настоящите и очаквани бъдещи рискове за тяхната дейност, които могат да доведат до смущения и прекъсване на предоставянето на основни услуги от съществено значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности.**

Това се дължи на динамичния спектър от заплахи (хибридни действия; тероризъм; вътрешни инциденти; извънредни ситуации, свързани с общественото здраве и др.), нарастваща взаимозависимост между инфраструктурите и секторите, както и на повишен физически риск, дължащ се на природни бедствия и климатични промени, водещи до нарастване на честотата и мащаба на екстремните метеорологични явления и до дългосрочни промени в средните климатични условия, които могат да намалят капацитета и ефективността на определени видове инфраструктури, ако не бъдат въведени мерки за устойчивост или адаптиране към изменението на климата. Освен това съответните сектори и видове субекти не се признават последователно като критични във всички държави членки на ЕС.

Нарастващите взаимозависимости са резултат от все по-трансгранична и взаимозависима мрежа за предоставяне на услуги, използваща ключови инфраструктури в целия Съюз в секторите на енергетиката, транспорта, банковото дело, инфраструктурата на финансовия пазар, цифровата инфраструктура, питейната вода и отпадъчните води, здравеопазването, някои аспекти на публичната администрация, производство, преработка и дистрибуция на храни, както и космическото пространство, що се отнася до предоставянето на определени услуги, зависими от наземни инфраструктури, които са притежавани, управлявани и експлоатирани от държавите членки или от частни компании и които следователно не обхващат инфраструктури, притежавани, управлявани или експлоатирани от или от името на Съюза като част от неговите космически програми. Тези взаимозависимости означават, че всяко смущение, дори първоначално ограничено до един субект или един сектор, може да има каскадно въздействие в по-широк план, което може да доведе до широкообхватни и дълготрайни отрицателни последици върху предоставянето на услуги в рамките на вътрешния пазар. Пандемията от

COVID-19 показа уязвимостта на нашите все по-взаимозависими общества спрямо рискове с малка вероятност.

Субектите, участващи в предоставянето на основни услуги, все по-често подлежат на различаващи се изисквания, наложени от законодателствата в различните държави членки на ЕС. Фактът, че някои държави членки имат по-малко строги изисквания за сигурност по отношение на тези субекти, не само може да засегне по неблагоприятен начин поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности в целия Съюз, но също така води до пречки пред правилното функциониране на вътрешния пазар. Сходни видове субекти са считани за критични в някои държави членки, но не и в други, а към тези, които са установени като критични, се прилагат различни изисквания в различните държави членки. Допълнителната административна тежест за дружествата, осъществяващи дейност в държави членки с по-строги изисквания поставя тези дружества в неравностойно положение.

Горните обстоятелства наложиха да се промени из основи подходът в ЕС, като се преориентира от защита на конкретни активи (критични инфраструктури) към укрепване на устойчивостта на критичните субекти (операторите експлоатиращи тези активи) - тяхната способност да смекчават, да поемат, да се приспособяват към инциденти, които могат да доведат до нарушаване на дейността им, и да се възстановяват от такива инциденти, както и да се установят хармонизирани минимални правила, за да се повиши устойчивостта на критичните субекти и да се гарантира предоставянето на основни услуги на вътрешния пазар.

В тази връзка, Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приеха Директива (ЕС) 2022/2557, с която се отменя Директива 2008/114/ЕО и се създава цялостна рамка с цел да се укрепи устойчивостта на критичните субекти на вътрешния пазар чрез установяване на хармонизирани минимални правила и да се окаже подкрепа на тези субекти чрез последователни и целенасочени мерки за подкрепа и надзор. Рамката е насочена към устойчивостта на критичните субекти по отношение на всички опасности, независимо дали са природни или антропогенни, случайни или умишлени, както и към постигане на равнопоставеност на критичните субекти в целия Съюз.

За разлика от Директива 2008/114/ЕО, която се основава на член 308 от Договора за създаване на Европейската общност (съответстващ на настоящия член 352 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Директива 2022/2557 се основава на член 114 от ДФЕС, който включва сближаването на законодателствата с цел подобряване на вътрешния пазар. Това е оправдано поради промяната на целта, обхвата и съдържанието на директивата, повишената взаимозависимост и необходимостта от

установяване на по-равнопоставени условия на конкуренция за критичните субекти. Вместо да се защитава ограничен набор от физически инфраструктури, чието нарушаване или унищожаване би имало значителни трансгранични въздействия, целта е да се повиши устойчивостта на субектите в държавите членки, които са от решаващо значение за предоставянето на услуги от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар в редица сектори, които са в основата на функционирането на много други сектори на икономиката на Съюза. Поради увеличената трансгранична взаимозависимост между услугите, предоставяни чрез използване на критични инфраструктури в тези сектори, смущенията в една държава членка може да имат последици за други държави членки или за Съюза като цяло.

Директива 2022/2557 е пропорционална по отношение на заявената всеобхватна цел на инициативата. Въпреки че определянето на задължения за държавите членки и за критичните субекти в някои случаи може да доведе до допълнителна административна тежест, например когато държавите членки трябва да разработят национална стратегия или когато критичните субекти трябва да прилагат определени технически и организационни мерки, очаква се, че като цяло тези задължения ще бъдат ограничени по естеството си. В това отношение следва да се отбележи, че много субекти вече са предприели някои мерки за сигурност, за да защитят своите инфраструктури и да осигурят непрекъснатост на дейността. В някои случаи обаче постигането на съответствие с директивата може да изисква по-значителни инвестиции. Дори в такива случаи обаче тези инвестиции са оправдани, доколкото биха допринесли за повишаване на устойчивостта на операторите и на системите, както и за по-съгласуван подход и повишена способност за предоставяне на надеждни услуги в целия Съюз. Освен това всяка допълнителна тежест, произтичаща от директивата, се очаква да бъде значително по-малка от разходите, свързани с необходимостта от управление и възстановяване от сериозни смущения, застрашаващи непрекъснатото предоставяне на услуги, свързани с жизненоважни обществени функции, и в по-общ план икономическото благосъстояние на операторите, отделните държави членки, Съюза и неговите граждани.

Директива (ЕС) 2022/2557 представлява значителна промяна в сравнение с Директива 2008/114/ЕО, която се прилага само за секторите на енергетиката и транспорта, поставя акцент единствено върху защитните мерки и предвижда процедура за установяване и означаване на Европейски критични инфраструктури (ЕКИ) чрез трансграничен диалог. Основните елементи на тази промяна са следните:

1. Директива (ЕС) 2022/2557 има много по-широк секторен обхват, който включва единадесет сектора, а именно: енергетика, транспорт, банково дело, инфраструктура на финансовите пазари, здравеопазване, питейна вода,

отпадъчни води, цифрова инфраструктура, публична администрация, преработка и дистрибуция на храни и космическо пространство;

2. предвидена е процедура, чрез която държавите членки на ЕС да установяват критичните субекти, като използват общи критерии въз основа на национална оценка на риска;

3. определени са задължения за държавите членки на ЕС и за установените от тях критични субекти, включително тези с особено европейско значение, които ще подлежат на специален надзор.

С оглед на взаимовръзката между физическата сигурност и киберсигурността на критичните субекти всяка държава членка трябва да осигури съгласувано прилагане на Директива (ЕС) 2022/2557 и на Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза.

Директива (ЕС) 2022/2557 отменя Директива 2008/114/ЕО, считано от 18 октомври 2024 г.

Директива (ЕС) 2022/2557 следва да бъде въведена в националните законодателства на държавите членки на ЕС в срок до 18 октомври 2024 г.

Законопроектът за устойчивост на критичните субекти има за цел да транспонира в българското законодателство Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 година за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета.

## 2. Заинтересовани страни

Идентифицирани са следните групи заинтересовани страни:

1. Органи на изпълнителната власт и техните администрации (администрация на Министерския съвет; министерства – МЕ, МИИ, МЗ, МЗХ, МЕУ, МТС, МФ, МРРБ, МВР, МО, държавни агенции - Държавна агенция "Национална сигурност", Държавна агенция "Разузнаване"; Комисия за енергийно и водно регулиране; Комисия за регулиране на съобщенията; Комисия за финансов надзор), осъществяващи и провеждащи държавната политика на национално ниво в секторите посочени в Приложението към Директива (ЕС) 2022/2557, както и в областта на националната сигурност.

В съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2022/2557 със законопроекта се предвижда определянето на национални компетентни органи и въвеждането на специфични задължения за тях, свързани с изпълнение на дейностите по установяване на „критичните субекти“ и упражняване на контрол, извършването на редовни оценки на риска на национално равнище, разработването на национална стратегия, както и ангажименти на държавните органи да оказват подкрепа на „критичните субекти“ при изпълнението на задълженията им, свързани с повишаването на тяхната устойчивост;

2. Субекти, които предоставят една или повече основни услуги в секторите, посочени в Приложението към Директива (ЕС) 2022/2557, и отговарят на критериите за „критични субекти“, определени в същата директива. (Общият брой на компаниите, които отговарят на критериите за „критични субекти“ ще може да бъде определен след влизането в сила на законопроекта и извършването от съответните национални компетентни органи на предвидените в Директива (ЕС) 2022/2557 и законопроекта процедури за установяване на „критичните субекти“. В тази група могат да попаднат и малки и средни предприятия (МСП), чиито брой се очаква да бъде малък).

В съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2022/2557 със законопроекта се предвижда въвеждането на задължения за установените „критични субекти“, свързани с повишаване на тяхната устойчивост на рискове и заплахи за тяхната дейност, които могат да доведат до смущения и прекъсване на предоставянето на основни услуги от съществено значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности.

3. Субекти – потребители на една или повече основни услуги (юридически и физически лица).

## 3. Цели

1. Обща цел

Операторите на критични инфраструктури предоставят услуги в редица сектори (като енергетика, транспорт, банково дело, инфраструктура на финансовите пазари, здравеопазване, питейна вода, отпадъчни води, цифрова инфраструктура, публична администрация, космическо пространство и производство, преработка и дистрибуция на храни), които са необходими за поддържането на жизненоважни обществени функции и икономически дейности. Следователно операторите трябва да бъдат устойчиви, т.е. добре защитени, но също така и да са в състояние бързо да възобновят дейността си в случай на смущения.

Общата цел е да се подпомогне осигуряването на непрекъснатост на предоставянето на основни услуги (услуги от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности) на вътрешния пазар, чрез повишаване на устойчивостта на критичните субекти, предоставящи такива услуги.

2. Конкретни цели

Общата цел ще бъде постигната, като се преследват следните конкретни цели:

2.1. Да се гарантира по-високо ниво на разбиране на рисковете и взаимозависимостите, както и на средствата за справяне с тях;

2.2. Да се гарантира установяването от компетентни държавни органи на всички критични съответни субекти в ключовите сектори (енергетика, транспорт, банково дело, инфраструктура на финансовите пазари, здравеопазване, питейна вода, отпадъчни води, цифрова инфраструктура, публична администрация, преработка и дистрибуция на храни и космическо пространство);

2.3. Да се гарантира, че държавната политика и оперативната практика включват широк кръг от дейности за повишаване на устойчивостта на критичните субекти; както и

2.4. Да се укрепи капацитетът и да се подобрят сътрудничеството и комуникацията между заинтересованите страни.

3. Оперативни цели:

3.1. Създаване на консултативен и координиращ орган по въпросите на устойчивостта на критичните субекти, предоставящи основни услуги, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности;

3.2. За постигане на по-добра координация, взаимодействие, планиране и осъществяване на различни дейности за постигане на устойчивост на критичните субекти да се определи Национален координатор по въпросите на устойчивостта на критичните субекти;

3.3. С цел подобряване на сътрудничеството, комуникацията и трансграничната координация, да се създаде Национално единно звено за контакт, което да отговаря за осъществяване на връзка и обмен на информация между националните компетентни органи, Европейската комисия и компетентните органи на останалите държави членки на ЕС по въпросите, свързани с устойчивостта на критичните субекти;

3.4. Да се създаде обща стратегическа рамка за планиране и осъществяване на необходимите дейности за постигане на устойчивост на критичните субекти в различните сектори и подсектори, като се разработи и приеме Национална стратегия за повишаване на устойчивостта на критичните субекти, която да допринася за по-високото ниво на разбиране на рисковете и взаимозависимостите, както и на средствата за справяне с тях;

3.5. Да се извърши национална оценка на риска, в която се отчитат съответните природни и антропогенни рискове, включително тези от междусекторно или трансгранично естество, произшествия, природни бедствия, извънредни ситуации, свързани с общественото здраве, и хибридни

заплахи или други враждебни заплахи, включително терористични престъпления;

3.6. Да се въведе единен подход за установяване на критични субекти, предоставящи основни услуги в секторите и подсекторите от Приложението към Директива (ЕС) 2022/2557, въз основа на резултатите от националната оценка на риска и съгласно специфични критерии;

3.7. Да се установи система за подпомагане на критичните субекти за повишаване на тяхната устойчивост и за осъществяване на държавен контрол по изпълнение на възложените им задължения, във връзка с прилагането на Директива (ЕС) 2022/2557.

## 4. Варианти на действие

**Вариант 1: „Без действие“**

Вариантът е неприложим – държавите членки на ЕС, съгласно чл. 26, параграф 1 на Директива (ЕС) 2022/2557, трябва да приемат и публикуват в срок до 17 октомври 2024 г. разпоредбите, необходими за транспонирането на директивата в националното си законодателство и незабавно да информират Европейската комисия за това.

Неизпълнението на това задължение ще има като последици предприемане от страна на Европейската комисия на мерки по санкциониране на Република България въз основа на разпоредбите на чл. 258 и следващите от Договора за функциониране на Европейския съюз.

Разпоредбата на чл. 26, параграф 1 на Директива (ЕС) 2022/2557 предвижда конкретно задължение за действие и в тази връзка вариантът „Без действие“ не се разглежда по-нататък в доклада.

**Вариант 2: „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в различни закони и подзаконови актове по секторен признак“**

Вариантът представлява транспониране на разпоредбите на Директива (ЕС) 2022/2557 в националното законодателство, чрез промени в действащи закони, с които се създава регулация в поне един от секторите и подсекторите по приложение № 1 към директивата.

При този вариант не се гарантира постигане на ефективност и единен подход в прилагане на Директива (ЕС) 2022/2557, както и осигуряване на адекватни координация, взаимодействие, планиране и осъществяване на необходимите дейности за постигане на устойчивост на критичните субекти в различните сектори и подсектори. Съществува и риск да бъдат пропуснати или да се преповтарят многократно разпоредби по прилагането на Директива (ЕС) 2022/2557, включително такива с междуведомствен обхват. Въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2557 в различни нормативни актове ще

затрудни осъществяването на необходимата координация на национално ниво, сътрудничеството и комуникацията между задължените страни, ще създаде опасност от противоречия, доколкото тези нормативни актове съдържат и други разпоредби и се основават на други принципи и не на последно място няма да се осигури оптимален и максимално рационален законодателен процес.

**Вариант 3: „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в нов закон – Закон за устойчивост на критичните субекти“**

Вариантът се състои в приемане на специален Закон за устойчивост на критичните субекти, като ще е необходимо заинтересованите страни и държавните органи с конкретни ангажименти да приведат дейността си в съответствие с изискванията на закона.

# 5. Анализ на въздействията

## 5.1. Определяне на икономическите, социални и екологични въздействия

### *5.1.1. Икономически въздействия на вариантите:*

Икономическите въздействия на вариантите са анализирани в следните направления: конкуренция; конкурентоспособност и инвестиции; право на собственост; иновации и изследвания; потребители; макроикономическа среда.

Очаква се и двата варианта да имат положително въздействие върху икономиката (Вариант 2 в по-ниска степен, поради посочените в раздел 4 рискове). Изпълнението на Директива (ЕС) 2022/2557, с която се установяват хармонизирани минимални правила, се очаква да доведе до:

- повишаване устойчивостта на операторите, предоставящи основни услуги, респективно намаляване броя на прекъсванията на основни услуги. Ефектът от това би бил предоставянето на основни услуги на вътрешния пазар да бъде по-надеждно в средносрочен до дългосрочен времеви период;
- изравняване на условията и възможностите за доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар, което ще се отрази положително на конкуренцията;
- повишаване на цялостната икономическа стабилност, което от своя страна ще направи вътрешния пазар по-привлекателен за инвеститорите;

Вариант 2 и Вариант 3 не ограничават свободното движение на стоки, услуги, капитали и работници, и няма да доведат до ограничаване избора на

потребителите, до по-високи цени, поради по-малко конкуренция, до създаване на бариери за нови доставчици или улесняване появата на монополи.

Според Световната банка[1], „тъй като компаниите разчитат на инфраструктурни услуги, за да работят ефективно и да се конкурират на международния пазар, прекъсванията и липсата на надеждност имат значително неблагоприятно въздействие върху резултатите на фирмите“. Например, ненадеждната енергийна, водна и транспортна инфраструктура и прекъсването на услугите от операторите на тези инфраструктури води до неефективност и загуби за компаниите в секторите, които разчитат на тези услуги при осъществяването на своята дейност. Вероятно всеки сектор разчита на услугите, предоставяни от доставчиците на електроенергия, докато секторът на търговията на дребно ще спре да функционира без надеждни логистични услуги и транспортна инфраструктура. В този смисъл като се има предвид ключовата роля на тези основни услуги за бизнес дейностите, се очаква участниците във всички сектори на икономиката да се възползват от повишаването на устойчивостта, включително малките, средните и големите предприятия.

Освен въздействието върху бизнеса, усилията за осигуряване на непрекъснатост на доставките на основни услуги ще увеличи икономическата стабилност и ще подобри допълнително привлекателността на пазара в ЕС за инвеститорите. Може да се очаква, че изпълнението на мерките, предвидени в Директива (ЕС) 2022/2557, ще намалят вероятността бизнес интересите да възприемат някои държави-членки като „по-податливи на смущения“ от други, което от своя страна би поставило в неблагоприятно положение определени компании в „по-уязвимите“ държави-членки и да облагодетелстват тези в „по-малко уязвимите“ държави-членки. Освен това тези мерки ще гарантират, че операторите, независимо от това къде в ЕС се намират получават по-последователна подкрепа и насоки от компетентните държавни органи. Взети заедно, тези ефекти ще допринесат за по-равнопоставени условия на конкуренция на вътрешния пазар. Макар, че всеки от вариантите би имал като цяло положително въздействие върху икономиката, специфичните варианти биха довели до различни положителни, но и отрицателни въздействия върху операторите на критична инфраструктура. От една страна, операторите биха се възползвали от по-голямата държавна подкрепа за осигуряване на по-високи нива на оперативна устойчивост, а оттам и на по-голяма цялостна надеждност на предоставянето на услуги. Това, от своя страна, би повишило доверието на потребителите както

[1] Hallegatte, S; J. Rentschler, and J. Rozenberg. Lifelines : The Resilient Infrastructure Opportunity. World Bank, 2019 (https://hdl.handle.net/10986/31805)

към операторите, така и към държавните органи, натоварени да ги контролират.

От друга страна, разглежданите мерки и по конкретно тези свързани с привеждане в съответствие със законодателството ще доведат до определени разходи, предимно за тези оператори, които преди това не са правили конкретни инвестиции, например в мерки за повишаване на устойчивостта – като изграждане на готовност, реагиране при инциденти, непрекъснатост на бизнеса и възстановяване и т.н. Общият размер на необходимите инвестиции ще варира в зависимост от големината на предприятията, секторите, вида на инфраструктурите, с които оперират, рисковете, пред които са изправени, и мерките за сигурност, които вече са въведени. Оператори, които са предприели такива мерки, вероятно ще изпитат минимална допълнителна тежест спрямо останалите.

Може да се очаква, че операторите ще поемат някои допълнителни разходи във всеки от двата варианта за транспониране на директивата, но те ще бъдат компенсирани от факта, че предоставянето на основни услуги ще става по-надеждно. Разходите биха били ограничени за онези оператори, които вече изпълняват еквивалентни изисквания произтичащи от съществуващото секторно законодателство на равнище ЕС.

И в двата разглеждани варианта за транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2557 е възможно потребителите да усетят допълнителни разходи за услугите. Такова въздействие се очаква в случаите, в които критичен субект – доставчик на основна услуга, повиши цената на услугата, за да компенсира допълнителните разходи за прилагане на мерки за повишаване на своята устойчивост, в съответствие с изискванията на Директива 2022/2557. Същевременно, тези разходи ще бъдат за сметка на по-голяма устойчивост и по-надеждно предоставяне на основни услуги, което ще се отрази положително на потребителите в много аспекти.

***5.1.2. Определяне на социалните въздействия на вариантите:***

И двата разглеждани варианта (Вариант 2 и Вариант 3), в различна степен, биха довели до подобряване на качеството на предоставяните услуги за гражданите, както и биха оказали положително въздействие в сферата на сигурността, обществената безопасност, качеството на живот и здравето.

Погледнато от социална гледна точка, предложените варианти имат за цел да осигурят по-координирани междусекторни и трансгранични отговори на предизвикателствата, породени от бързо променящата се оперативна среда. Например, прилагането на допълнителни мерки за изграждане на устойчивост на ниво оператор се очаква да осигури по-ефективно смекчаване на настоящи и бъдещите рискове, много от които, като предизвиканите от климата опасности и аварии, не са адекватно отчетени и създават риск да

излязат извън тесните граници на съществуващите мерки за оперативна сигурност.

Ако приемем, че тези мерки за повишаване на устойчивостта водят до по-малко смущения, можем да очакваме по-безопасни условия на труд за служителите на операторите на критични инфраструктури, както и положително въздействие върху икономиката, качеството на живот и здравето на по-стратегическо ниво. Според Световната банка[2], „благосъстоянието и поминъкът на домакинствата зависят толкова критично от наличието на качествени инфраструктурни услуги“. В този смисъл, колкото по-надеждно е предоставянето на основни обществени услуги, толкова по-голяма е вероятността за положителни икономически, социални, образователни, професионални и др. ползи в живота на гражданите.

Предложените варианти (Вариант 2 и Вариант 3) нямат пряко въздействие върху раждаемостта, не създават полова диспропорция в развитието на работната сила в страната, не накърняват правата или ограничават закрилата на уязвимите групи от населението и не влияят върху други параметри, определящи балансираното демографско развитие.

Вариантите (Вариант 2 и Вариант 3) не водят пряко или косвено до загуба на работни места. Не засягат определени възрастови групи и не се отразяват върху търсенето на работна сила. Също така не се очаква да въздействат върху баланса между личния, семейния и професионалния живот.

Предложените варианти (Вариант 2 и Вариант 3) не засягат правото на свобода на гражданите и правото им да се движат свободно в ЕС.

И двата варианта (Вариант 2 и Вариант 3) в определени случаи включват обработването на лични данни за идентифицирани физически лица или информация, която позволява идентифицирането на физически лица.

Изискванията за предприемане на подходящи мерки от операторите за непрекъсваемост на услугите се очаква да доведе до подобряване на инфраструктурата.

### *5.1.3. Определяне на екологичните въздействия на вариантите*

С транспонирането на Директивата в националното законодателство ще се въведат изисквания, целящи намаляване на честотата и сериозността на смущенията в предоставянето на основни услуги, а такива смущения могат да произтекат от умишлено или неумишлено предизвикани аварии, пожари, разливи и изпускания на опасни вещества и други събития, които имат значителен негативен ефект върху околната среда. Следователно и двата разглеждани варианта (Вариант 2 и Вариант 3) ще окажат положително влияние върху околната среда. Предвид

[2] Hallegatte, S; J. Rentschler, and J. Rozenberg. Lifelines : The Resilient Infrastructure Opportunity. World Bank, 2019 (https://hdl.handle.net/10986/31805)

посочените в раздел 4 рискове, свързани с Вариант 2, изборът на Вариант 3 предполага постигането на по-значим положителен ефект като цяло.

Също така, допълнителните усилия за намаляване на честотата и сериозността на смущенията в предоставянето на основни услуги биха имали положително въздействие върху околната среда, доколкото биха гарантирали по-ефикасно използване на ресурсите, както и по-устойчиви модели на потребление и производство.

*5.1.4. Определяне на специфичните въздействия на вариантите:*

Специфичните въздействия на Вариант 2 и Вариант 3 са анализирани в съответствие с Ръководството за извършване на предварителна оценка на въздействието, прието с РМС № 728/05.12.2019 година.

**1. Въздействия върху малките и средните предприятия**

Броят на МСП, които биха могли да бъдат засегнати от Вариант 2 и Вариант 3, се очаква да бъде много малък. Докато в сектори като транспорта, енергетиката или водоснабдяването операторите, които е вероятно да бъдат установени като критични субекти, обикновено са средни до големи предприятия, критичните субекти в други сектори могат да бъдат по-малки по размер. Възможно е например МСП в секторите „Здравеопазване“, „Цифрова инфраструктура“ и „Космическо пространство“ да предоставят специфични, високо технологични или специализирани услуги, но се предполага, че МСП в такава позиция вече са мотивирани сами да гарантират високо равнище на устойчивост и/или подлежат на специфични национални изисквания и/или изисквания на равнище ЕС, като по този начин се намаляват допълнителните разходи, свързани с изпълнение на задълженията, произтичащи от Вариант 2 и Вариант 3.

**2. Въздействие върху административните разходи на физическите и юридическите лица**

От една страна, операторите ще се възползват от по-голяма държавна подкрепа, за да осигурят повишени нива на оперативна устойчивост и следователно по-голяма цялостна надеждност на предоставянето на услугите. Това от своя страна би повишило доверието на потребителите в тях. От друга страна, изпълнение на задълженията, произтичащи от Вариант 2 и Вариант 3, от страна на операторите, биха довели до допълнителни разходи, особено за операторите, които преди това не са предприели мерки за изграждане на устойчивост (като напр. мерки за повишаване на подготвеността и оптимизиране на реагирането при инциденти, за осигуряване на непрекъснатост на предоставянето на основни услуги, за възстановяване и т.н.). Общият размер на необходимите инвестиции в мерки за повишаване на устойчивостта, които един оператор ще трябва да направи, ще варира в зависимост от мащаба на компанията, секторите, в които предоставя услуги, вида на инфраструктурите, които оперира, рисковете, пред които е изправен,

и мерките за сигурност, които вече е въвел. Операторите, които вече са предприели такива мерки, вероятно ще изпитат минимална допълнителна тежест.

**3. Въздействия върху държавния бюджет**

И двата варианта няма да окажат пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет. Финансирането на органите и административните структури, на които ще се вменят задължения, свързани с изпълнение изискванията на Директива 2022/2557, може да се осъществи за сметка и в рамките на утвърдените разходни тавани на съответните разпоредители с бюджет.

**4. Въздействия върху конкуренцията в страната**

И двата варианта (Вариант 3 в по-голяма степен) ще се отразят положително на конкурентоспособността и на инвестициите. Транспонирането на Директива 2022/2557 в националното законодателство и изпълнението на същата ще допринесе за изравняване на условията и възможностите на доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар и ще направи вътрешния пазар по-привлекателен за инвеститорите.

**5. Въздействия върху потребителите**

И двата варианта няма да окажат пряко влияние върху разходите на потребителите. Те биха могли да бъдат засегнати, ако критичен субект – доставчик на основна услуга, повиши цената на услугата, за да компенсира потенциални допълнителни разходи, свързани с изпълнение изискванията на Директива 2022/2557. Същевременно, и двата варианта (Вариант 3 в по-голяма степен) ще допринесат за по-надеждно предоставяне на основните услуги, което ще се отрази положително на потребителите в много аспекти, включително за повишаване на обществената безопасност.

**6. Въздействията върху основните права**

Не са идентифицирани въздействия, които да засягат основните права.

**7. Специфични социални въздействия**

Вариант 2 и Вариант 3 (Вариант 3 в по-голяма степен) се очаква да окажат положително въздействие за повишаване на сигурността и осигуряване на непрекъснатост на предоставянето в рамките на вътрешния пазар на основни услуги - услуги, които са от критично значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, икономически дейности, общественото здраве и обществената безопасност или околната среда.

Прилагането на мерки за предотвратяване или намаляването на случаите на прекъсване или смущения на предоставянето на основни услуги ще окаже положително влияние както върху обществената безопасност, така и върху

качеството на живота, включително се очаква да доведе до подобряване на критичната инфраструктура.

## 5.2. Качествена оценка на по-значимите въздействия и специфичните им аспекти

Тъй като не е възможно да се обследват всички въздействия върху всички заинтересовани страни, на база на пропорционален анализ на икономическите, социалните и екологичните въздействия на всеки един от вариантите, разгледани в предходните етапи на оценката, са идентифицирани по-значимите ефекти върху заинтересованите страни и специфичните им аспекти. Същите са обобщени в следващите таблици по варианти на действие за решаването на **Проблем 1: „Въпреки предприетите досега мерки на европейско и национално равнище, насочени към повишаване на устойчивостта на критичната инфраструктура, субектите, които експлоатират критични инфраструктури не винаги са достатъчно подготвени да се справят с настоящите и очаквани бъдещи рискове за тяхната дейност, които могат да доведат до смущения и прекъсване на предоставянето на основни услуги от съществено значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности.“**

При анализа на вариантите са използвани насоките от Ръководството за извършване на предварителна оценка на въздействието.

На база идентифицираните въздействия, разглеждани в тяхната съвкупност, за всеки от вариантите е възприет следният подход за качествено оценяване и сравняване:

Критериите за оценка и сравняване на въздействията на вариантите, разгледани в тяхната съвкупност, са:

- Икономически въздействия;
- Социални въздействия;
- Екологични въздействия;
- Ефективност – степента, до която се постигат целите на предложението;
- Ефикасност – степента, до която целите могат да бъдат постигнати с минимална намеса и при минимални разходи;
- Съгласуваност – степента на съответствие с нормативни актове и стратегически документи.

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска. При качествената оценка и сравняване на въздействията от вариантите на действие по посочените критерии се установява, че вариантът, който в по-

голяма степен изпълнява критериите е Вариант 3 „Транспониране на Директива 2022/2557 в нов специален закон – Закон за устойчивост на критичните субекти“

**Таблица 1. Въздействия на Вариант 2 „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в различни закони и подзаконови актове по секторен признак“**

| ***Вариант 2*** | ***ИКОНОМИЧЕСКИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ*** | | |
|---|---|---|---|
| Вероятност въздействието да се прояви | Въздействие 1:<br>Повишаване устойчивостта на операторите, предоставящи основни услуги, респективно намаляване броя на прекъсванията на основни услуги и съответно по-надеждно предоставяне на тези основни услуги на вътрешния пазар. | Въздействие 2:<br>Изравняване на условията и възможностите за доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар, което ще се отрази положително на конкуренцията. | Въздействие 3:<br>Повишаване на икономическата стабилност ,което от своя страна ще направи вътрешния пазар по-привлекателен за инвеститорите. |
| ***Ниска*** | | | |
| ***Средна*** | ***X*** | ***X*** | ***X*** |
| ***Висока*** | | | |
| ***Вариант 2*** | ***СОЦИАЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ*** | | |
| Вероятност въздействието да се прояви | Въздействие 1:<br>Подобряване на качеството на предоставяните услуги за гражданите. | Въздействие 2:<br>Положително въздействие в сферата на сигурността и обществената безопасност. | Въздействие 3:<br>Обработването на лични данни за идентифицирани физически лица или информация, която позволява идентифицирането на физически лица. |
| ***Ниска*** | | | ***X*** |
| ***Средна*** | ***X*** | ***X*** | |
| ***Висока*** | | | |
| ***Вариант 2*** | ***ЕКОЛОГИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ*** | | |
| Вероятност въздействието да се прояви | Въздействие 1:<br>Намаляване на честотата и/или сериозността на смущенията в предоставянето на основни услуги, предизвикани от умишлено или неумишлено предизвикани аварии, пожари, разливи и изпускания на опасни вещества и други събития, които имат значителен негативен ефект върху околната среда | Въздействие 2:<br>По-ефикасно използване на ресурсите, както и по-устойчиви модели на потребление и производство. | |

| | | |
|---|---|---|
| ***Ниска*** | | |
| ***Средна*** | ***X*** | ***X*** |
| ***Висока*** | | |

| ***Вариант 2*** | ***Прилагане на Вариант 2 „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в различни закони и подзаконови актове по секторен признак“ за решаване на проблема*** | | |
|---|---|---|---|
| Вероятност въздействието да се прояви | Ефективност | Ефикасност | Съгласуваност |
| ***Ниска*** | ***X*** | | ***X*** |
| ***Средна*** | | ***X*** | |
| ***Висока*** | | | |

**Таблица 2. Въздействия на Вариант 3 „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в нов специален закон – Закон за устойчивост на критичните субекти“**

| ***Вариант 3*** | ***ИКОНОМИЧЕСКИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ*** | | |
|---|---|---|---|
| Вероятност въздействието да се прояви | Въздействие 1:<br>Повишаване устойчивостта на операторите, предоставящи основни услуги, респективно намаляване броя на прекъсванията на основни услуги и съответно по-надеждно предоставяне на тези основни услуги на вътрешния пазар. | Въздействие 2:<br>Изравняване на условията и възможностите за доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар, което ще се отрази положително на конкуренцията. | Въздействие 3:<br>Повишаване на икономическата стабилност ,което от своя страна ще направи вътрешния пазар по-привлекателен за инвеститорите. |
| ***Ниска*** | | | |
| ***Средна*** | | | |
| ***Висока*** | ***X*** | ***X*** | ***X*** |
| ***Вариант 3*** | ***СОЦИАЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ*** | | |
| Вероятност въздействието да се прояви | Въздействие 1:<br>Подобряване на качеството на предоставяните услуги за гражданите. | Въздействие 2:<br>Положително въздействие в сферата на сигурността и обществената безопасност. | Въздействие 3:<br>Обработването на лични данни за идентифицирани физически лица или информация, която позволява идентифицирането на физически лица. |
| ***Ниска*** | | | ***X*** |
| ***Средна*** | | | |
| ***Висока*** | ***X*** | ***X*** | |
| ***Вариант 3*** | ***ЕКОЛОГИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ*** | | |
| Вероятност въздействието да се прояви | Въздействие 1:<br>Намаляване на честотата и/или сериозността на смущенията в предоставянето на | Въздействие 2:<br>По-ефикасно използване на ресурсите, както и по-устойчиви модели на потребление и производство | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | основни услуги, предизвикани от умишлено или неумишлено предизвикани аварии, пожари, разливи и изпускания на опасни вещества и други събития, които имат значителен негативен ефект върху околната среда | | |
| ***Ниска*** | | | |
| ***Средна*** | | ***X*** | |
| ***Висока*** | ***X*** | | |
| ***Вариант 3*** | ***Прилагане на Вариант 3* „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557в нов специален закон – Закон за устойчивост на критичните субекти“ *за решаване на проблема*** | | |
| Вероятност въздействието да се прояви | Ефективност | Ефикасност | Съгласуваност |
| ***Ниска*** | | | |
| ***Средна*** | | ***X*** | |
| ***Висока*** | ***X*** | | ***X*** |

## 5.3. Количествена оценка на най-значимите въздействия и на специфичните им аспекти

Количествена оценка на най-значимите въздействия и на специфичните им аспекти е неосъществима. Ползите са оценени по качествен начин, тъй като някои от тях по дефиниция са физически неизмерими като например повишената надеждност на услугите, която подобрява функционирането на вътрешния пазар или ползите от засилената сигурност.
Разходите за спазване на законодателството ще зависят от действителното изпълнение.

## 5.4. Административна тежест

Административните разходи (административна тежест) се определят като разходите, наложени на предприятията и публичните власти за спазване на юридическо задължение да предоставят информация на компетентни държавни органи за тяхната дейност или производства, предприетите подходящи и пропорционални технически мерки, организационни мерки и мерки за сигурност, включително резултатите от извършена оценка на риска и докладване за инциденти. Задължението за предоставяне на информация се тълкува в широк смисъл и включва необходимите уведомления и

извършването на мониторинг и оценка. В някои случаи изисканата информация трябва да бъде предоставена на компетентните държавни органи, а в други е достатъчно да бъде налична при задължените лица и да бъде предоставена при проверка или при поискване.

За да бъде изчислена административната тежест е необходимо да се набави информация за броя на задължените субекти, средна заплата на служителите, от които се очаква да се извърши съответното действие, както и за честотата на извършване на действието на годишна база. Това на този етап е неизпълнимо.

По отношение на вариантите за действие, разглеждани във връзка с транспонирането в националното законодателство на изискванията на Директива 2022/2557, необходимата информация за изчисляване на тежестта за заинтересованите страни, идентифицирани по-горе, към момента не е налична.

За реализиране на разглежданите варианти в обхвата на тази оценка не могат да се определят конкретните въздействия, водещи до увеличаване на административната тежест.

## 5.5. Оценка на въздействието върху малките и средните предприятия (МСП - тест)

Броят на МСП, които потенциално могат да бъдат установени като „критични субекти“ не може да бъде определен на този етап – може да се предположи, че ще бъде много малък. Възможно е например някои МСП, които предоставят специфични, високо технологични или специализирани услуги в секторите „Здравеопазване“, „Цифрова инфраструктура“ и „Космическо пространство“ да бъдат установени като критични субекти. От друга страна се предполага, че тези МСП вече са мотивирани сами да гарантират високо равнище на устойчивост и/или подлежат на специфични национални изисквания и/или изисквания на равнище ЕС, като по този начин допълнителните разходи, свързани с изпълнение на задължения, произтичащи от Вариант 2 и Вариант 3, се намаляват.

## 5.6. Описание на разходите и ползите върху заинтересованите страни

**Таблица 3. Описание на негативните (разходите) и положителните (ползите) въздействия за всяка от заинтересованите страни**

| |
|---|
| **Проблем 1: Въпреки предприетите досега мерки на европейско и национално равнище, насочени към повишаване на устойчивостта на критичната инфраструктура, субектите, които експлоатират критични инфраструктури не винаги са достатъчно подготвени да се справят с настоящите и очаквани бъдещи** |

| **рискове за тяхната дейност, които могат да доведат до смущения и прекъсване на предоставянето на основни услуги от съществено значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности** | | | |
|---|---|---|---|
| | ***Вариант „Без действие“:*** | ***Вариант 2:*** | ***Вариант 3:*** |
| ***Заинтересована страна/група 1*** - органи на изпълнителната власт и техните администрации (администрация на Министерския съвет, министерства, държавни агенции) | ***Разходи:*** *...*<br><br>***Ползи:*** *...* | ***Разходи:***<br>Вариантът не води до допълнителни разходи<br><br>***Ползи:***<br>По-голяма надеждност на основните услуги и повишаване на доверието на гражданите в институциите; повишаване на сигурността и обществената безопасност. | ***Разходи:***<br>Вариантът не води до допълнителни разходи<br><br>***Ползи:***<br>По-голяма надеждност на основните услуги и повишаване на доверието на гражданите в институциите; повишаване на сигурността и обществената безопасност. Постигане на ефективност и единен подход в прилагане на Директива (ЕС) 2022/2557, както и осигуряване на адекватни координация, взаимодействие, планиране и осъществяване на необходимите дейности за постигане на устойчивост на критичните субекти в различните сектори и подсектори. |
| ***Заинтересована страна/група 2*** - субекти, които предоставят една или повече основни услуги в секторите, посочени в Приложението към Директива (ЕС) 2022/2557, и отговарят на критериите за „критични субекти“, определени в същата директива | ***Разходи:*** *...*<br><br>***Ползи:*** *...* | ***Разходи:***<br>Преките разходи на установените „критични субекти“ ще бъдат свързани, когато е необходимо или ако все още не е направено, с извършването на оценки на риска на ниво оператор, предприемането на подходящи организационни и/или технически мерки за повишаване на устойчивостта на операторите и | ***Разходи:***<br>Преките разходи на установените „критични субекти“ ще бъдат свързани, когато е необходимо или ако все още не е направено, с извършването на оценки на риска на ниво оператор, предприемането на подходящи организационни и/или технически мерки за повишаване на устойчивостта на операторите и |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | докладването за инциденти на компетентните органи.<br><br>***Ползи:***<br>Гарантиране на високо равнище на устойчивост. Повишаване на надеждността на основните услуги, които предоставят; засилена сигурност; подобряване на критичната инфраструктура; изравняване на условията и възможностите за доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар; получаване на държавна подкрепа за критичните субекти при изпълнението на задълженията им, свързани с повишаването на тяхната устойчивост, а оттам и по-голяма цялостна надеждност на предоставянето на услуги. | докладването за инциденти на компетентните органи.<br><br>***Ползи:***<br>Гарантиране на високо равнище на устойчивост. Повишаване на надеждността на основните услуги, които предоставят; засилена сигурност; подобряване на критичната инфраструктура; изравняване на условията и възможностите за доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар; получаване на държавна подкрепа за критичните субекти при изпълнението на задълженията им, свързани с повишаването на тяхната устойчивост, а оттам и по-голяма цялостна надеждност на предоставянето на услуги. |
| ***Заинтересована страна/група 3*** - субекти – потребители на една или повече основни услуги (юридически и физически лица) | ***Разходи:*** ...<br><br>***Ползи:*** ... | ***Разходи:***<br>Потребителите биха могли да бъдат засегнати, ако критичен субект – доставчик на основна услуга, повиши цената на услугата, за да компенсира потенциални допълнителни разходи, свързани с изпълнение изискванията на Директива 2022/2557.<br><br>***Ползи:***<br>По-голяма надеждност и по-малко смущения на основните | ***Разходи:***<br>Потребителите биха могли да бъдат засегнати, ако критичен субект – доставчик на основна услуга, повиши цената на услугата, за да компенсира потенциални допълнителни разходи, свързани с изпълнение изискванията на Директива 2022/2557.<br><br>***Ползи:***<br>По-голяма надеждност и по-малко смущения на основните |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | услуги, предоставяни на потребителите; повишаване на обществената безопасност и сигурност, и положително въздействие върху качеството на живота. | услуги, предоставяни на потребителите; повишаване на обществената безопасност и сигурност, и положително въздействие върху качеството на живота. |

## 6. Сравняване на вариантите

С Вариант 2 не се гарантира постигане на ефективност и единен подход в прилагане на Директива (ЕС) 2022/2557, както и осигуряване на адекватни координация, взаимодействие, планиране и осъществяване на необходимите дейности за постигане на устойчивост на критичните субекти в различните сектори и подсектори. Съществува и риск да бъдат пропуснати или да се преповтарят многократно разпоредби по прилагането на Директива (ЕС) 2022/2557, включително такива с междуведомствен обхват. Въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2557 в различни нормативни актове ще затрудни осъществяването на необходимата координация на национално ниво, сътрудничеството и комуникацията между задължените страни, ще създаде опасност от противоречия, доколкото тези нормативни актове съдържат и други разпоредби и се основават на други принципи и не на последно място няма да се осигури оптимален и максимално рационален законодателен процес. Всичко това ще препятства качественото и срочно изпълнение на дейностите за постигане на поставените цели, както и постигането в максимална степен на очакваните положителни икономически, социални и екологични въздействия от въвеждане изискванията на директивата в българското законодателство.

Вариант 3 е особено подходящ за справяне със съществуващата разпокъсаност на нормативната уредба, както и за: повишаване на правната сигурност; установяване на обща стратегическа рамка за постигане на устойчивост на критичните субекти в различните сектори и подсектори, които предоставят основни услуги; осигуряване на необходимата координация и взаимодействие на национално ниво, предвид междусекторните и трансгранични взаимозависимости; въвеждане на единен подход в процесите по установяване на критичните субекти, предоставящи основни услуги в секторите и подсекторите в обхвата на Директива 2022/2557, и извършването на национални оценки на риска; осигуряване на необходимото сътрудничество, координация и обмен на информация между националните компетентни органи, Европейската комисия и компетентните органи на останалите държави членки на ЕС.

Вариантът дава възможност за консолидиране усилията на национално ниво за осигуряването на непрекъснатост на предоставянето на основни услуги и повишаването на устойчивостта на операторите, предоставящи тези услуги (чието прекъсване може сериозно да навреди на обществения интерес), както и за постигане в максимална степен на очакваните положителни икономически, социални и екологични въздействия.

От горното следва, че Вариант 3 е по-ефективен и по-ефикасен. Очакваните положителни въздействия ще са по-слаби при Вариант 2.

## 6.1. Сравняване на ключовите положителни и отрицателни въздействия на всеки вариант

**Таблица 4. Ключови положителни и отрицателни въздействия**

| | Вариант 2 | Вариант 3 |
|---|---|---|
| **Икономически въздействия** | | |
| **1. Повишаване устойчивостта на операторите, предоставящи основни услуги, респективно намаляване броя на прекъсванията на основни услуги и съответно по-надеждно предоставяне на тези основни услуги на вътрешния пазар.** | ++ | +++ |
| **2. Изравняване на условията и възможностите за доставчиците на основни услуги на вътрешния пазар, което ще се отрази положително на конкуренцията.** | ++ | ++ |
| **3. Повишаване на икономическата стабилност** | + | ++ |
| **Социални въздействия** | | |
| **1. Подобряване на качеството на предоставяните услуги за гражданите.** | + | ++ |
| **2. Положително въздействие в сферата на сигурността и обществената безопасност.** | ++ | +++ |
| **3. Обработването на лични данни за идентифицирани физически лица или информация, която** | + | + |

| | | |
|---|---|---|
| **позволява идентифицирането на физически лица.** | | |
| **Екологични въздействия** | | |
| **1. Въздействие: Намаляване на честотата и/или сериозността на смущенията в предоставянето на основни услуги, предизвикани от умишлено или неумишлено предизвикани аварии, пожари, разливи и изпускания на опасни вещества и други събития, които имат значителен негативен** | ++ | +++ |
| **2. По-ефикасно използване на ресурсите, както и по-устойчиви модели на потребление и производство** | + | + |

## 6.2. Сравняване на изследваните варианти

**Таблица 5. Сравняване на изследваните варианти**

| | **Вариант 2** | **Вариант 3** |
|---|---|---|
| **Ефективност** | | |
| Цел 1: Да се гарантира по-високо ниво на разбиране на рисковете и взаимозависимостите, както и на средствата за справяне с тях | + | ++ |
| Цел 2: Да се гарантира, че държавните органи установяват като критични всички съответни субекти във всички ключови сектори | + | ++ |
| Цел 3: Да се гарантира, че публичната политика и оперативната практика включват широк кръг от дейности за повишаване на устойчивостта | + | ++ |

| | | |
|---|---|---|
| Цел 4: Да се укрепи капацитетът и да се подобрят сътрудничеството и комуникацията между заинтересованите страни | + | +++ |
| **Ефикасност** | + | ++ |
| **Съгласуваност** | Да.<br>Значителен компромис. | Да. |
| **Риск за прилагане** | Важни рискове – липса координация, прилагане на различни подходи при осъществяване на дейностите от компетентните държавни органи. | Ограничени рискове |

### 6.3. Класиране на вариантите и идентифициране на препоръчителен вариант

Въз основа на посочените в раздел 4 рискове, свързани с Вариант 2, въздействията на тези варианти, посочени в раздел 5, и сравнението, направено в този раздел, като препоръчителен вариант е идентифициран *Вариант 3 „Транспониране на Директива (ЕС) 2022/2557 в нов специален закон – Закон за устойчивост на критичните субекти“.*

## 7. Препоръчителен вариант

Препоръчителният вариант е най-ефективен и най-ефикасен за постигане на конкретните цели, посочени в раздел 3, а от там – и на общата цел - да се гарантира непрекъснатото предоставяне на основни услуги на вътрешния пазар чрез повишаване на устойчивостта на критичните субекти. Чрез прилагането на този вариант ще се постигнат в най-голяма степен положителните икономически, социални и екологични въздействия, описани в раздел 5. Ще бъде постигната пълна съгласуваност с Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета (Директивата) и ще се създаде цялостна законодателна рамка, насочена към устойчивостта на критичните субекти.

Със законопроекта се предвижда да се уредят:

1. задълженията на държавните органи за установяване на критичните субекти, предоставящи услуги на територията на Република България, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности, попадащи в обхвата на член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС);

2. оказването на подкрепа от държавните органи на критичните субекти по т. 1 при изпълнение на задълженията им;

3. задълженията на критичните субекти за повишаване на тяхната устойчивост и способността им да предоставят на вътрешния пазар услугите по т.1;

4. реда за установяване на критичните субекти, включително критични субекти от особено европейско значение;

5. осъществяването на контрол над критичните субекти;

6. налагането на административни наказания за нарушения по закона;

7. осъществяване на сътрудничество и докладване по прилагането на ДИРЕКТИВА (ЕС) 2022/2557 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 14 декември 2022 година за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета;

8. прилагането на мерки за постигане на висока степен на устойчивост на критичните субекти, за да се гарантира предоставянето на основни услуги и да се подобри функционирането на вътрешния пазар.

Предвид хоризонталният характер на функции, отговорности и правомощия на държавните органи и институции по отношение на широкия спектър от категории субекти, които предоставят основни услуги в 11 сектора по приложението към Директива 2022/2557, е необходимо осигуряване на над ведомствена координация и сътрудничество на различните органи на изпълнителната власт за изпълнение на изискванията на Директива 2022/2557. В тази връзка Министерският съвет трябва да бъде водещ в определянето на държавната политика за устойчивост на критичните субекти и осъществяването на общото ръководство по нейното изпълнение.

Държавната политика за устойчивост на критичните субекти изисква насоченост към осигуряване на устойчивост на предоставянето на основни услуги, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции и широк спектър от икономически дейности, попадащи в обхвата на член 114 от ДФЕС, и е от значение за защитата на националната сигурност.

Предвид хоризонталния характер на политиката, за постигането на необходимата координация на високо ниво се предвижда да се създаде Съвет по устойчивост на критичните субекти към Министерския съвет, който да бъде консултативен и координиращ орган по въпросите за устойчивостта на предоставянето на основни услуги. Включително е предвидено да се определи и национален координатор по устойчивост на критичните субекти, който е и секретар на съвета.

Със законопроекта се предвижда Министерският съвет да определи компетентните органи (наречени „национални компетентни органи“) за секторите и подсекторите, посочени в приложението към Директива (ЕС) 2022/2557, с изключение на компетентните органи за секторите „Банково дело“ и „Инфраструктура на финансовите пазари“ (за които, съгласно Директивата, компетентните органи по правило са компетентните органи, посочени в член 46 от Регламент (ЕС) 2022/2554) и за сектор „Цифрова инфраструктура“ (за който, съгласно Директивата компетентният орган по правило е компетентният орган съгласно Директива (ЕС) 2022/2555).

Със законопроекта се предвижда също създаването на единно звено за контакт (наречено „Национално единно звено за контакт“), което да координира и осъществява на оперативно ниво комуникацията с националните компетентни органи, Европейската комисия и единните звена за контакт на останалите държави членки на ЕС, както и да подпомага дейността на Съвета по устойчивост на критичните субекти към Министерския съвет. Национално единно звено за контакт е необходимо да има над ведомствен характер и в тази връзка е предложено да се ситуира в Администрацията на Министерския съвет.

С оглед изпълнение на изискванията на Директива 2022/2557 в законопроекта са предвидени функции, задължения и необходимите правомощия на националните компетентни органи, на единното звено за контакт, на Съвета по устойчивост на критичните субекти към Министерския съвет, включително на националния координатор по устойчивост на критичните субекти, както и осъществяването на сътрудничество и докладването по прилагането на Директива 2022/2557.

Със законопроекта се предвижда регламентиране на националната рамка за устойчивост на критичните субекти, включително разработването и приемането на изискващата се национална стратегия по Директива 2022/2557, оценка на риска, реда за установяване на критичните субекти, създаването на регистър.

Предвидени са задължения на критичните субекти за предприемане на мерки за повишаване на тяхната устойчивост, за уведомяването за инциденти със значително нарушаващо въздействие, както и осъществяването на контрол от страна на компетентните органи по изпълнението на тези задължения и налагането на административни наказания за нарушения на закона.

## 8. Обществени консултации

На портала за обществени консултации на Министерския съвет[3] и на интернет страницата на Министерството на вътрешните работи[4] на 31.12.2024 г. за срок от 14 дни бяха публикувани за обществено обсъждане Консултационен документ по проекта на Закон за устойчивост на критичните субекти и проект на структура на Закон за устойчивост на критичните субекти.

Постъпилите в хода на общественото обсъждане бележки, предложения и констатации са обобщени в справка, приложена към настоящия документ.

## 9. Последваща оценка на въздействието

Съгласно чл. 25 от Директива (ЕС) 2022/2557, Европейската комисията периодично прави преглед на действието на същата директива и докладва на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз. В доклада по-специално се прави оценка на добавената стойност на директивата, въздействието ѝ за гарантиране на устойчивостта на критичните субекти, както и дали приложението към директивата следва да бъде изменено. Комисията следва да представи първия такъв доклад не по-късно от 17 юни 2029 г.

Съгласно чл. 22 от Закона за нормативните актове, органът, в чиято компетентност е изпълнението на новия закон, извършва последваща оценка на въздействието на този закон в срок 5 години след влизането му в сила или в по-кратък срок, определен от същия орган.

За да се гарантира достатъчно дълъг период за оценяване на въздействието на законодателния акт - Закон за устойчивост на критичните субекти, е препоръчително последващата оценка на въздействието да бъде извършена четири години след влизането му в сила.

С § 6 от ПЗР на предлагания законопроект изпълнението на Закона за устойчивост на критичните субекти се възлага на Министерския съвет.

## 10. Източници

1. Закон за нормативните актове
2. Наредба за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието
3. Ръководство за извършване на предварителна оценка на въздействието - (РМС № 728 от 2019 г.)
4. ДИРЕКТИВА (ЕС) 2022/2557 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 14 декември 2022 година за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета

[3] https://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?Id=8799

[4] https://mvr.bg/министерството/за-министерството-на-вътрешните-работи/нормативна-уредба/проекти-на-нормативни-актове/законопроекти

5. Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно устойчивостта на критичните субекти {SEC(2020) 433 final} - {SWD(2020) 358 final} - {SWD(2020) 359 final}

## 11. Приложения

- Резюме към цялостна предварителна оценка на въздействието.
- Справка за постъпилите предложения, след проведени обществени консултации по Консултационен документ относно проект на Закон за критичните субекти, публикуван на 31.12.2024 г. на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на Министерството на вътрешните работи.